

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Піпко Юрій Валерійович**, 1972 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2017 році Вищий навчальний заклад «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» і отримав повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство», працює фізичною особою-підприємцем, м. Бровари, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Державного податкового університету, Міністерства фінансів України, м. Ірпінь, від «06» червня 2025 року № 590, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – **Наталії Новицької**, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного права та процесу Державного податкового університету

Рецензентів – **Марини Глух**, кандидата юридичних наук, професора, завідувача кафедри фінансового та податкового права Державного податкового університету

Альони Гарбінської-Руденко, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри фінансового та податкового права Державного податкового університету

Офіційних опонентів – **Оксани Музики-Стефанчук**, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри фінансового права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Євгена Легези, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри публічного та приватного права Університету митної справи та фінансів,

на засіданні «07» липня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право **Піпко Юрію Валерійовичу** на підставі публічного захисту дисертації «**Адміністративно-правові та організаційні засади протидії фінансовим правопорушенням**» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Державному податковому університеті,

Міністерства фінансів України, м. Ірпінь.

Науковий керівник доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України **Рябченко Олена Петрівна**, професор кафедри фінансового та податкового права Державного податкового університету.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконаного державною мовою, і є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, містить нові науково обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні теоретичних та практичних проблем розкриття адміністративно-правової природи, меж та особливостей реалізації суддею дискреційних повноважень у адміністративному судочинстві, що має істотне значення для галузі знань 08 «Право». Зокрема, уперше виділено напрями протидії фінансовим правопорушенням в адміністративно-правовому вимірі наукового дослідження: прямий (безпосередній) та опосередкований (запобіжний). Останній стосується впливу інститутів держави, суспільства на фінансову сферу з метою попередження, недопущення випадків її криміналізації, вчинення порушень фінансового законодавства. Прямий (безпосередній) напрям протидії фінансовим правопорушенням належить до цілеспрямованої діяльності уповноважених чинним законодавством суб'єктів щодо недопущення порушень фінансової дисципліни, виявлення причин та умов, які сприяють порушенню встановлених правовими нормами вимог дотримання фінансової дисципліни, припинення таких порушень і притягнення винних осіб до відповідальності, вжиття заходів щодо відшкодування шкоди, завданої фінансовим правопорушенням; окреслено особливості діяльності щодо протидії, яка здійснюється в межах адміністративно-правових відносин: мета – забезпечення стабільного функціонування фінансової системи в Україні; спрямованість – гарантування дотримання фінансової дисципліни учасниками фінансових правовідносин; напрямками протидії визначено: а) формування системи суб'єктів протидії та забезпечення її ефективного функціонування; б) вжиття заходів щодо недопущення порушень фінансової дисципліни; в) виявлення причин та умов порушень, встановлених правовими нормами вимог дотримання фінансової дисципліни та вжиття заходів щодо їхнього усунення; г) відновлення законності, порушеної внаслідок вчинення фінансового правопорушення; здійснюється суб'єктами в межах передбачених законодавством завдань, функцій, компетенції та повноважень; являє собою діяльність, що здійснюється у формах і методами, передбаченими чинним адміністративним та фінансовим законодавствами; сформульовано й розкрито зміст принципів ефективності організації протидії фінансовим правопорушенням, що дає змогу проаналізувати наявні моделі функціонування контролюючих і правоохоронних органів у фінансовій сфері на міжнародному рівні та сформулювати окремі

пропозиції щодо впровадження найбільш прийнятних для України моделей. До таких принципів віднесено: доцільність, адекватність, збалансованість, передбачуваність, прозорість; запропоновано структуру Концептуальних основ фінансової безпеки як системного напрямку вдосконалення адміністративно-правового регулювання протидії фінансовим правопорушенням. Зазначену структуру сформовано на засадах наукового підходу «від загального до конкретного».

За своїм змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (із змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (із змінами) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами).

Здобувач має 6 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України:

1. Піпко Ю. В. Поняття та ознаки принципів адміністративно-правового регулювання протидії фінансовим порушенням. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2023. № 4. С. 118–123. URL : http://apnl.dnu.in.ua/4_2023/17.pdf.

2. Піпко Ю. В. Поняття фінансового правопорушення: проблематика наукового підходу. *Право і суспільство*. 2023. № 5. С. 142–148. URL : http://pravoisusilstvo.org.ua/archive/2023/5_2023/22.pdf.

3. Піпко Ю. В. Систематизація адміністративно-правових та фінансово-правових наукових досліджень проблеми протидії фінансовим правопорушенням. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. № 4. С. 95–101. URL : http://apnl.dnu.in.ua/4_2022/16.pdf.

4. Піпко Ю. В. Систематизація суб'єктів адміністративно-правової протидії фінансовим правопорушенням. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2024. № 3. С. 130–135. URL : <http://www.nvppp.in.ua/vip/2024/3/25.pdf>.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, професор **Музика-Стефанчук Оксана Анатоліївна**, професор кафедри фінансового права

Київського національного університету імені Тараса Шевченка, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Робота набула би додаткових переваг у разі розкриття змісту категорії «фінансові інтереси держави», яка використовується у тексті роботи для обґрунтування поняття «фінансове правопорушення» та критичного аналізу організаційних змін у системі уповноважених суб'єктів щодо протидії фінансовим правопорушенням.

2. Враховуючи логічність побудови структури роботи, доцільно виділити положення, яке потребує корегування. У Розділі 2, присвяченому розкриттю змісту адміністративно-правових та організаційних засад протидії фінансовим правопорушенням, вбачається цілком доречним розгляд у межах окремого підрозділу питання суб'єктів формування державної політики щодо запобігання фінансовим правопорушенням та відповідних органів контролю, що дозволить поглиблено розкрити питання їх взаємодії.

3. Принципово погоджуюсь із визначенням адміністративно-правової протидії фінансовим правопорушенням як елементу системи загальної протидії, яка стосується загальної превенції у фінансовій сфері, застосування правопримусових заходів з метою припинення таких порушень, притягнення винних до відповідальності, встановлення витоків порушень фінансового законодавства й застосування правовідновлювальних заходів (с. 185 дисертації). Поряд із цим в якості наукової дискусії можна запропонувати розгляд питання про співвідношення статичної і динамічної складових протидії. Статична складова виявляється у правовому статусі суб'єктів протидії, а динамічна – у процедурах щодо здійснення протидії. Критичний аналіз такого співвідношення може бути покладено в основу підходу щодо оптимізації системи суб'єктів протидії фінансовим правопорушенням.

4. Дисертантом обґрунтовано авторську класифікацію суб'єктів адміністративно-правової протидії фінансовим правопорушенням, систематизація яких здійснена за ознакою виконуваних основних функцій щодо протидії (підрозділ 2.2). Разом з тим, доцільно навести додаткову аргументацію підстав та наслідків запропонованої класифікації. Як відомо, класифікація в праві завжди передбачає досягнення певного розмежування явищ, стосовно яких застосовуються різні правові режими, різні засоби упорядкування поведінки, принципові особливості реалізації правового статусу. Саме в цьому сенсі доречно аргументувати підстави та наслідки наведеної автором класифікації суб'єктів протидії фінансовим правопорушенням.

5. У висновках дисертаційного дослідження автор запропонував структуру Концептуальних основ фінансової безпеки як системний напрям удосконалення адміністративно-правового регулювання протидії фінансовим правопорушенням. Така пропозиція не лише викликала зацікавленість, але є цілком доречною, враховуючи неможливість оцінки як системного сучасного стану організації протидії фінансовим правопорушенням. Зрозуміло, що більш глибока деталізація цього аспекту дослідження вимагає окремого напрацювання та має бути здійснена у межах окремої наукової роботи. В той

же час, доцільно почути, принаймні, орієнтовні напрямки способів реалізації Концептуальних основ фінансової безпеки: чи передбачається виключно нормотворення відповідної галузевої спрямованості, або мають бути також принципові зміни у правозастосуванні, структуруванні системи суб'єктів, освітньому процесі, процедурах кадрового забезпечення тощо.

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, професор **Легеца Свген Олександрович**, професор кафедри публічного та приватного права Університету митної справи та фінансів, надав позитивний відгук із зауваженнями:

1. Аналізуючи проблему формування та обґрунтування наукового підходу щодо розкриття сутності й змісту адміністративно-правових та організаційних засад протидії фінансовим правопорушенням у межах якої розкриваються особливості інституційної побудови системи суб'єктів адміністративно-правової протидії, цілком доречним вдається визначення напрямків забезпечення системності функціонування таких суб'єктів. В дисертації приділено увагу питанням визначення принципів ефективності організації протидії фінансовим правопорушенням та розкриттю їх змісту, проте логічним продовженням сформульованих в роботі положень вбачається окреслення авторського підходу на способи впровадження (імплементації) сформульованих принципів у функціонування суб'єктів.

2. Доречним є розгляд питання про вдосконалення інформаційного забезпечення впровадження ризик-орієнтованого підходу до виявлення фінансових правопорушень. Інформаційні системи такої спрямованості вже впроваджені і функціонують у правоохоронних і контролюючих органах, однак кожна з них сформована, виходячи із функціонального призначення та завдань, які кожен орган виконує. При цьому практичне значення мали би пропозиції щодо забезпечення ефективності обміну інформацією. Разом з тим, наведене зауваження можна сприймати, швидше за все, як побажання для подальшого наукового пошуку. Однак, тим не менше, думка дисертанта з цього приводу не є зайвою, враховуючи спрямованість та обсяг завдань, вирішених у дисертації.

3. У дисертаційному дослідженні з огляду на функціональне призначення діяльності суб'єктів протидії виділені та піддані аналізу адміністративно-правові форми та заходи протидії фінансовим правопорушенням. До таких віднесено: контроль (аудит), нагляд, моніторинг; притягнення до адміністративної відповідальності за порушення в галузі фінансів (підрозділ 2.3, с. 187 дисертації). При цьому виникає питання про те, які з перелічених форм і заходів є найбільш дієвими під час воєнного стану та які потребують суттєвого вдосконалення.

4. На с.189 дисертації дисертантом вірно зазначено про «потребу в розширенні сфери реалізації правоохоронної функції, що набуває особливої актуальності для митних органів». Повернення митним органам права реалізації правоохоронної функції передбачено програмними державними актами, зокрема – Національною стратегією доходів до 2030 року. Реалізація такого стратегічно важливого рішення передбачає розробку і впровадження комплексу

заходів, в тому числі — внесення чисельних змін до законодавства. У зв'язку з цим викликає зацікавленість позиція дисертанта стосовно першочергових заходів, які мають бути впроваджені, з метою набуття митницею статусу правоохоронного органу.

Рецензент — кандидат юридичних наук, професор **Глух Марина Василівна**, завідувач кафедри фінансового та податкового права Державного податкового університету, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Серед методів наукового пізнання доцільно було би вказати і соціологічний метод, що сприятиме визначенню напрямів удосконалення протидії фінансовим правопорушенням та обґрунтуванню актуальності обраної теми та достовірності отриманих результатів.

2. Потребує додаткового обґрунтування співвідношення понять «адміністративне правопорушення», надане у ст.9 Кодексу України про адміністративні правопорушення та запропоноване у дисертації поняття «адміністративне правопорушення у галузі фінансів».

3. У дисертації проаналізовано світовий досвід функціонування суб'єктів, компетенція яких стосується, зокрема, і протидії фінансовим правопорушенням (Італія, США, Велика Британія, країни Євросоюзу та ін.). У зв'язку із цим, цілком доречною була би конкретизація пропозицій стосовно країни, досвід якої є найбільш прийнятним для вдосконалення організації протидії фінансовим правопорушенням в Україні.

Рецензент — кандидат юридичних наук, доцент **Гарбінська-Руденко Альона Валеріївна**, доцент кафедри фінансового та податкового права Державного податкового університету, надала позитивну рецензію із зауваженнями:

1. У дисертації обґрунтовано підхід до визначення адміністративно-правових та організаційних засад протидії фінансовим правопорушенням як врегульовані нормами адміністративного права цілі, завдання, принципи, форми й заходи здійснення державно-владної, організаційно-розпорядчої діяльності суб'єктів протидії з метою виконання стратегічних завдань держави щодо гарантування безпекового середовища у фінансовій сфері, дотримання фінансової дисципліни за умови забезпечення ефективності адміністративної відповідальності за порушення в галузі фінансів (с. 185 дисертації). Не заперечуючи принципово проти обґрунтованого у роботі підходу, тим не менше, виникає питання стосовно розкриття змісту ефективності адміністративної відповідальності за порушення у галузі фінансів.

2. При формуванні Концептуальної основи фінансової безпеки зазначено про необхідність виділення чинників впливу на систему адміністративно-правового регулювання протидії фінансовим правопорушенням і визначення напрямів її подальшого розвитку й удосконалення в системному зв'язку із проблемою забезпечення фінансової безпеки. До таких чинників на першому місці виділено загрози фінансовій безпеці та пріоритети державної політики щодо способів зниження їхнього негативного впливу. У зв'язку з цим виникає

питання про необхідність конкретизації таких загроз щодо фінансової безпеки України в умовах воєнного стану.

3. При з'ясуванні напрямів удосконалення протидії фінансовим правопорушенням поза увагою автора залишено питання боротьби з корупцією у зазначеній сфері, хоча доречно було б визначити види корупційних проявів у зазначеній сфері та запропонувати шляхи їх подолання.

Голова ради – доктор юридичних наук, професор **Новицька Наталія Борисівна**, професор кафедри цивільного права та процесу Державного податкового університету, без зауважень.

Рябченко Олена Петрівна, доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри фінансового та податкового права Державного податкового університету, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5(п'ять) членів ради,

«Проти» НІМАЄ членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Юрію Піпку** ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

(підпис)

Наталія НОВИЦЬКА

